

ФИЛОСОФИЯ И ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ СЕБЕПОЗНАНИЕТО

PHILOSOPHY AND THE RETURN TO THE SELF-KNOWLEDGE

Вероятно думата "завръщане" е ключова за Новото време на света, в който живеем, свят на глобализация и технологии. Тя е ключова и за своеобразното възраждане на идеите за здравната култура на човека под някак странния (почти технологичен по звучене) термин "промоция на здравето" като подсказва, да се потърсят философските аспекти на генералните ценности в съвременния начин на живот. Те имат отношение към отговорността на човека за своето поведение. Поради това, особено важно е отношението на човека към живота и смъртта и най-вече към своя духовен статус и свързаното с него себепознание като основа за саморегулиране на поведението.

Новото време призовава към завръщане на какво и защо? На тези въпроси се опитва да отговори в своята книга професорът по философия на морала Доналд Филип Верин. Във философско-литературен стил той разглежда въпросите на завръщане към корените на Сократовия хуманизъм, изразен в максимата "Познай себе си" и към идеите за гражданската мъдрост и благоразумие като ръководен принцип на човешката дейност.

Авторът анализира същността на технологичното общество и твърди, че разрастването на човешките желания, създава условия за елиминиране на ценностите, въплътени в "традицията на човешката глупост – такава, какато е видяна от Еразъм, Брант и др". Той търси отговори на въпросите: Защо признаването на глупостта, проявена в завистта, гнева, гордостта и пр. е началото на себепознанието и е най-висшата мъдрост? Защо в технологичното общество всеки е оптимист, изпълнен с тревожност? Защо всичко е памет и защо тя липсва на съвременните хора? Защо има пристрастяване на технологичното общество към метода? Защо яснотата е порок на човешкия разум и как да повярваме, че първото умение, което сме овладели, е не разумът, а въображението? Защо очите и ушите, по думите на Хераклит, са лоши свидетели за хора с души на варвари? Поставяйки тези въпроси и опирайки се на едно по-пространно тълкуване на мита за Прометей, авторът търси диалектиката на взаимоотношението интелект-душа, на историческа памет-себепознание и др.

Подобни въпроси би трябвало да отведат търсещия човек в посоката на самосъзнанието и сътворения от него свят през погледа на моралиста в съвременното общество, където промените в качеството на живот и от там в здравето – физическо и духовно, са в тясна връзка с технологиите на средата и мисловните модели.

Доц. д-р Колечка Шопова,
Ръководител Катедра по Управление на здравните грижи,
Факултет по обществено здраве, МУ-София